

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ผู้มีสิทธิได้รับเงินทดแทนตามมาตรา ๒๐ (๓) แห่งพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. ๒๕๓๗

สำนักงานประกันสังคม ได้มีหนังสือ ที่ รง ๐๖๐๗/๑๔๐๗ ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๔๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอรื้อปัญหาของผู้มีสิทธิได้รับเงินทดแทนตามมาตรา ๒๐ (๓) แห่งพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. ๒๕๓๗ สรุปความได้ว่า คณะกรรมการกองทุนเงินทดแทนมีความเห็นขัดแย้งกันเป็นสองฝ่ายเกี่ยวกับผู้มีสิทธิได้รับเงินทดแทนกรณีลูกจ้างประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยจนถึงแก่ความตาย และบุตรซึ่งมีอายุเกินสิบแปดปีแต่ยังอยู่ในระหว่างการรักษสถานภาพการเป็นนักศึกษาในระบบการศึกษานอกโรงเรียนจะเป็นผู้มีสิทธิได้รับเงินทดแทนจากนายจ้างหรือไม่ โดยมีความเห็น ดังนี้

ฝ่ายที่หนึ่ง เห็นว่า มาตรา ๒๐ (๓) แห่งพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. ๒๕๓๗ มีเจตนารมณ์เพื่อช่วยเหลือบุคคลที่ศึกษาตามหลักสูตรในระบบการศึกษาปกติอันเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนที่บุคคลดังกล่าวต้องสูญเสียผู้อุปการะขณะอยู่ในวัยเรียน ส่วนบุคคลที่ศึกษาในระบบการศึกษานอกโรงเรียนจะประกอบอาชีพแล้วเป็นส่วนใหญ่ซึ่งสามารถรับผิดชอบตนเองได้ จึงไม่ถือว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้มีสิทธิตามมาตรา ๒๐ (๓) แห่งพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. ๒๕๓๗

ฝ่ายที่สอง เห็นว่า มาตรา ๒๐ (๓) แห่งพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. ๒๕๓๗ มิได้มีข้อความใดที่แยกระบบการศึกษาไว้ การให้ความเห็นว่าบุตรที่ศึกษาในระบบการศึกษานอกโรงเรียนไม่มีสิทธิได้รับเงินทดแทนเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่บัญญัติให้บุคคลทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษา จึงเห็นว่าบุตรที่อยู่ในระบบการศึกษากฎปกติหรือการศึกษานอกระบบก็ควรมีสิทธิได้รับเงินทดแทนเช่นเดียวกัน

สำนักงานประกันสังคมจึงขอหารือว่า บุคคลผู้มีสิทธิได้รับเงินทดแทนตามมาตรา ๒๐ (๓) ประกอบกับมาตรา ๑๔ (๔) แห่งพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. ๒๕๓๗ ตามความเห็นของคณะกรรมการกองทุนเงินทดแทนฝ่ายใดเป็นฝ่ายที่ถูกต้อง

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๙) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงานประกันสังคมและได้ฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงแรงงาน (สำนักงานปลัดกระทรวงและสำนักงานประกันสังคม) และผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวง) แล้วเห็นว่า วัตถุประสงค์ในการจ่ายเงินทดแทนตามมาตรา ๑๔ (๔)^๑ ประกอบกับมาตรา ๒๐ (๓)^๒

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๑/๐๕๕๒ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๗ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๑ มาตรา ๑๔ เมื่อลูกจ้างประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยหรือสูญหาย ให้นายจ้างจ่ายค่าทดแทนเป็นรายเดือนให้แก่ลูกจ้างหรือผู้มีสิทธิตามมาตรา ๒๐ แล้วแต่กรณี ดังต่อไปนี้

แห่งพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. ๒๕๓๗ เพื่อให้นายจ้างอุปการะช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนด้านการเงินในการเรียนการศึกษาแก่บุตรของลูกจ้างผู้ถึงแก่ความตายเนื่องจากการทำงานให้นายจ้าง โดยบัญญัติให้บุตรของลูกจ้างที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีมีสิทธิได้รับเงินทดแทนจนมีอายุครบสิบแปดปี ส่วนบุตรที่มีอายุครบสิบแปดปีแล้วได้กำหนดเงื่อนไขว่าจะต้องอยู่ระหว่างการศึกษาระดับที่ไม่สูงกว่าปริญญาตรี จึงจะมีสิทธิได้รับเงินทดแทนตลอดระยะเวลาที่ยังศึกษาอยู่ เว้นแต่จะครบกำหนดระยะเวลาตามสิทธิ การพิจารณาสิทธิในการได้รับเงินทดแทนของนางสาวจารุวรรณฯ จึงต้องพิจารณาตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. ๒๕๓๗ ว่า นางสาวจารุวรรณฯ ยังศึกษาอยู่ในระดับที่กฎหมายบัญญัติไว้หรือไม่ ซึ่งเมื่อได้พิจารณารูปแบบและระบบของการศึกษาตามมาตรา ๑๕ (๑) และ (๒) ^๓ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

ฯลฯ

ฯลฯ

(๔) ร้อยละหกสิบของค่าจ้างรายเดือน สำหรับกรณีที่ลูกจ้างถึงแก่ความตายหรือสูญหายมีกำหนดแปดปี

ฯลฯ

ฯลฯ

^๒ มาตรา ๒๐ เมื่อลูกจ้างประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยจนถึงแก่ความตายหรือสูญหาย ให้บุคคลดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิได้รับเงินทดแทนจากนายจ้าง

(๑) บิดามารดา

(๒) สามีหรือภรรยา

(๓) บุตรมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี เว้นแต่เมื่อมีอายุครบสิบแปดปีและยังศึกษาอยู่ในระดับที่ไม่สูงกว่าปริญญาตรี ให้ได้รับส่วนแบ่งต่อไปตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอยู่

(๔) บุตรมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีและทุพพลภาพหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบซึ่งอยู่ในอุปการะของลูกจ้างก่อนลูกจ้างถึงแก่ความตายหรือสูญหาย

ให้บุตรของลูกจ้างซึ่งเกิดภายในสามร้อยสิบวันนับแต่วันที่ลูกจ้างถึงแก่ความตายหรือวันที่เกิดเหตุสูญหายมีสิทธิได้รับเงินทดแทนนับแต่วันคลอด

ในกรณีที่ไม่มีผู้มีสิทธิตามวรรคหนึ่งให้นายจ้างจ่ายเงินทดแทนแก่ผู้ซึ่งอยู่ในอุปการะของลูกจ้างก่อนลูกจ้างถึงแก่ความตายหรือสูญหาย แต่ผู้อยู่ในอุปการะดังกล่าว จะต้องได้รับความเดือดร้อนเพราะขาดอุปการะจากลูกจ้างที่ตายหรือสูญหาย

^๓ มาตรา ๑๕ การจัดการศึกษาสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

(๑) การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

(๒) การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

(๓) การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่น ๆ

แล้ว จะเห็นได้ว่า การศึกษาทั้งสองระบบไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในระบบหรือการศึกษานอกระบบ ต่างก็เป็น “การศึกษา” ตามความหมายของมาตรา ๒๐ (๓) แห่งพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. ๒๕๓๗ แต่การศึกษาตามความหมายของบทมาตราดังกล่าวจะทำให้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนหรือไม่ จะต้องพิจารณาข้อเท็จจริงต่อไปว่า ผู้มีสิทธิดังกล่าวได้ลงทะเบียนเรียนซึ่งถือว่าการศึกษาหรือไม่ หากเพียงแต่ลงทะเบียนเพื่อรักษาสถานภาพการเป็นนักศึกษา แต่ไม่ได้ลงทะเบียนเรียนก็ถือไม่ได้ว่ายังศึกษาอยู่ จึงไม่มีสิทธิได้รับเงินทดแทนตามมาตรา ๒๐ (๓) แห่งพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. ๒๕๓๗

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ

(นางสาวพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน ๒๕๕๗